

САҢА ОЛХ

№ 47 (11975) • Ахсынньы 6 күнэ, 2024 сыл, бээтинсэ • 12+

Бу
нүмэргэ

Дэкээдэ

"Ийэм, аҕам уонна мин — биир
күүс" күрэх ыытылынна /3

Кэрэ эйгэ

"Куруубай хааннаах
Кулун Куллуустуур" олонхо
туруорулунна /5

Култуура

Кылыһах кырыымпа уһуктар
кэмэ кэллэ /6

“Тамаллаайы Бэргэн” күрэхтэһии кырачаан боотурдары түмтэ

Иитии-үөрэтии. Бу күрэхтэһии үгэскэ кубулуйан,
VI-с төгүлүн ыытылынна /2

Тэттик

Чакырга саҥа дыһэлэр үлэбэ киридилэр

Чакыр нэһилиэгэр 5 уонна 3 кыбартыыраалаах
икки саҥа дыһэ олоххо кирирдэ. Дыһэ аһыллытын
үөрүүлээх чааһыгар СӨ Тутуу министириин
солбуйааччыта Евгений Афанасьев, улуус
баһылыга Степан Саргыдаев эбэрдэ тылы эттилэр,
аалай кыһыл лиэнтэни быстылар. Дыһэбэ кирири
бастагы алгыһын Сэмэн Морфунов ытта.

Дыһэлэр «Хаарбах туруктаах дыһэттэн
көһөрүү» бырагырааманан тутулуннулар. Тутууну
чакырдар бэйэлэрин уоллара Афанасий Матвеев
салайааччылаах «Востокстрой» ХЭТ бэс ыйыттан
саҕалаан тутан, үлэбэ киллэрдэ.

Абыс кыбартыыраба эдэр исписэлиистэр
киирэн, үөрүүлэрэ үгүс.

«Урут учууталлары үлэбэ ынгырарбар,
дыһэ-уот, усулуобуйа суоһуттан санаарбыыр,
ыарахаттары көрсөр эбит буоллахпына, мантан
иньэ кыбыстыыта суох, бары усулуобуйа баар
диэн ынгырарбыттан үөрдүм», — диэн оскуола
дириэктэрэ Александра Неустроева санаатын
үлэстэр.

Болтоҕоо тутуллубут дыһэ “ЭЙГЭ-2024” норуот бириэмийэтин бастыгынан ааттанна

Сэттинньи 14 — 28 күннэригэр ЯСИА
былаһааккатыгар архитектура уонна дизайн
хайысхатыгар «ЭЙГЭ-2024» бириэмийэбэ
норуот куластааһына ытыллан түмүктэннэ.
Икки нэдиэлэ устата Саха сириин олохтоохторо
өрөспүүбүлүкэ араас муннуктарыттан бастыг
бырайыактары куластаатылар.

Манна “РАП бырагырааманан тутуллубут
“Бастыг олоһор дыһэ” номинацияба Чурапчы
улуунун Болтоҕо нэһилиэгэр тутуллубут саҥа дыһэ
(бэдэрээччит “Амбир” ХЭТ) 9354 кулаһы хомуйан,
кыайылаах табыста.

Санатан эттэххэ, “ЭЙГЭ” бириэмийэ 2022
сыллаахха архитектура уонна куорат тутуун
управлениетын көбүлээһининэн тэриллибитэ.
Быйыл номинация элбээн, 15 буолла.

Бүгүн-сарсын “ЭЙГЭ” бириэмийэ архитектура,
дизайн, тутуу уонна бырайыактааһын
хайысхатыгар бастыг практикалары бүтүннүү
түмүөбэ.

Чурапчы нэһилиэгин баһылыга “Үтүө санаа харыйата” аахсыһа бастагынан кытынна

Владимир Сивцев оһолорго кыһамны уонна
болҕомто мэлдьи ууруллуохтаабын этэн туран,
Чурапчы улуунун, нэһилиэгин олохтоохторо
маннык тэриллэр аахсыһаба көхтөөхтүк
кытталларыгар ыгырда.

“Үтүө санаа харыйата” бөһүөлэккэ икки
сиргэ туруорулунна. Ол курдук, “Детский Мир”
(Октябрьскай аатынан уулусса 30/1, 2 этээскэ), ону
таһынан “Туйаара” (Лазарев аатынан уулусса 6
“а”, 2 этээскэ) аты-эргин кииннэригэр тийиэн
кыттыахха сөп.

Этиллибитин курдук, “Үтүө санаа харыйата”
аахсыһаба ким баҕарар кыттыан сөп. Оһо аата
суруллубут аккырыккатын талабыт уонна киниэхэ
Саҥа дыһлаабы бэлэби онгороһут. Салгыы
эстафетаны бэйэтин чугас дыонугар, доһотторугар
ытан манна кыттарга ыгырар.

«Тамаллаайы Бэргэн» күрэх кыайылаахтара, СЭМЭН ЖЕНДРИНСКИЙ ТҮӨӨРИИТЭ.

Чурапчыга күн-дьыл туруга

Ахсынньы
6 күнэ
БЭЭТИНСЭ

Ахсынньы
7 күнэ
СУБУОТА

Ахсынньы
8 күнэ
БАСКЫЫАННЫА

Ахсынньы
9 күнэ
БЭНИДИЭННЫК

Ахсынньы
10 күнэ
ОПТУОРОУННУК

Ахсынньы
11 күнэ
СЭРЭДЭ

Ахсынньы
12 күнэ
ЧЭППИЭР

-26° -34°

-30° -30°

-25° -31°

-28° -34°

-32° -37°

-35° -38°

-35° -38°

Өрөспүүбүлүкэ сонуннара

Кэлэр үс сылга былааннанар бүддьүөт кээмэйин дьүүллэстилэр

Айсен Николаев Ил Түмэн салалтатын кытта көрсөн, 2025 сыллааҕы, итиэннэ 2026 уонна 2027 сылларга былааннанар бүддьүөт кээмэйин дьүүллэстэ.

Кэлэр сылга социальнай хайысхаҕа уонна тыа хаһаайыстыбатын үбүлээһингэ улахан болҕомто ууруллуоҕа. Ол курдук, тыа хаһаайыстыбатыгар эһиил быйылгы сыллааҕар 622,5 мөлүйүөн солкуобайынан элбэх харчы көрүллүөҕэ.

«Тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар муниципалитеттарга кизг боломуочуйаны биэрэр туһунан быһаарыныны ылынан турабыт. Ити улуустарга тыа хаһаайыстыбатыгар баар уратылары учуоттуурга кыах биэриэҕэ. Бу салаа үбүлээһинин, төһө да ыарахаттар баалларын үрдүнэн, кыччатта суохтаахпыт», - диэтэ Айсен Николаев.

Көрсүһүүгэ Дьокукс эйгэтигэр субсидиялары тырыы, чэпчэтиинэн туһанар нэһилиэнньэни эминэн хааччыйы, тыа сиригэр бэриллэр социальнай төлөбүрдэр, сылгыны, табаны, көтөрү иитиигэ, аһылыгы онгортон таһаарыга өйбүл механизмнарын ыйгытыларын көрдүлэр.

Ил Дархан Вячеслав Штырову кытта көрүстэ

Салайааччылар энергетик сайдымытын, итиэннэ Саха сирин уонна Уһук Илин уматык-энергетика комплекстарын санга бырайыактарын боппуруостарын ырыттылар.

Айсен Николаев дойду энергетиканы уонна таас чох бырамысыланнаһын сайыннарыга уһун болдохтоох былааннарын быһаары улахан суолталааҕын бэлиэтээтэ.

Вячеслав Штыров Саха сиригэр соторутааҕыта тутуллан бүппүт 530 км усталаах Тихоокеанскай тимири суолга болҕомтотун уурда.

«Эбийиэк эрэгийиэнгэ таас чох бырамысыланнаһа сайдарыгар стратегическай суолталаах. Арасыйыа энергетикага ресурсаларын экспорка таһаарыга, Уһук Илин атын эрэгийиэннэригэр тиэрдиигэ, Нерюнгри оройуонугар таас чох баайдаах санга сирдэри баһылааһынга өссө биир суол баар буолла», - диэн эттэ Вячеслав Штыров.

Мань сэргэ көрсүһүүгэ Саха сирин собурууну гидроэнергетическай комплексын тутуу кэскилин туһунан кэпсэтиллэр. Бүгүн Уһук Илингэ энергия тийибэт. «Саха сирин собурууну гидрокомплекса энергияны онгорууга Уһук Илингэ бөдөн тэрилтэ буолуон сөп. Ити тарыыптары тэҥнииргэ, бырамысыланнаһы, тыа хаһаайыстыбатын, тырааныспары сайыннарыга, БАМы электрическэй уотунан хааччыйыга, энергияны Кытайга экспорттырга уонна сыппара дааннайдарын ууарга аналлаах элбэх энергияны тутар систиэмэлэри онгорорго кыах биэриэҕэ», - диэтэ Штыров.

Бишкеккэ мас тардыһытыгар VI аан дойду чемпионата буолла

Манна 22 дойдуттан, ол иһигэр Арасыйыаттан, Кытайтан, Казахстантан, Монголияттан, Египеттэн, Индиятан, Ирактан уонна атын сирдэртэн 200-тэн тахса бастыҥ мадьынылар муһуннулар. Арасыйыа хамаандатыттан чемпионатка уон үс спортсмен кытынна, онтон тобуһа — Саха сирин мадьынылара.

«Спорт бу көрүҥү сахаларга уонна түр атын омуктарыгар баар. Биһиги мас тардыһытын үгүс үйэлэри унуордаан ажаллыбыт. Бүгүн аан дойду үрдүнэн мас тардыһыга 62 федерация үлэлиир. Биһиги мас тардыһыбыт уонна түүрдэр бу сиргэ ажалбыт спорт атын көрүҥнэрэ кэлин булгуччу олимпийскай буолуохтара», - диэн Айсен Николаев бэлиэтээтэ.

СӨ Ил Дарханын уонна Бырабыыталыстыбатын пресс-сулууспата.

“Тамаллаайы Бэргэн” күрэхтэһии кырачаан боотурдары түмтэ

Иитии-үөрэтии. Бу күрэхтэһии үгэскэ кубулуйан, VI-с төгүлүн ытылынна.

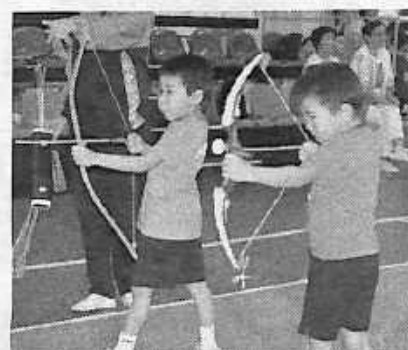
Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ

Ахсынньы 3 күнүгэр Афанасий Софронов аатынан спорт уордайыгар оскуолаҕа киириэн иннинээҕи саастаах уолаттарга “Тамаллаайы Бэргэн” диэн улуустаагы күрэхтэһии VI-с төгүлүн ытылынна.

Күрэхтэһии улуустаагы үөрэх управлениетын өйбүлүнэн, “Тулукчаан” уһууаан көбүлээһинэн тэрилиннэ.

“Аан бастаан “Тамаллаайы Бэргэн” диэн күрэхтэһии 2006 сыллаахха бэйэбит уһууааммыт иһинэн тэрийэн, Михаил Сивцев, Татьяна Ефремова буолан ыппыппыт. Онтон 2016 сылтан саҕалаан, улуус таһымыгар тэриллэр. “Тамаллаайы Бэргэн” диэн кимий?” диир эбит буоллахытына, уһууааммыт үлэтэ саха халандаарын эргиргир сөп түбэһиннэрэн былааннаанар. Онон көрдөххө, хас биридди ыйбыт тус-туска суолталаах, бухатырдардаах, оттоох-мастаах, астаах-үөллээх. Итинник сибээһин ситимнээн ыйтан ыйга үктэнэн иһэбит. Онуоха сэттинньигэ — Байанай ыйыгар Тамаллаайы Бэргэн бухатырдаахпыт. Ол иһин биһиги бу уолаттарбытын булчут-алчыт, күүстээх-уохтаах, кыраҕы харахтаах буолуохтаахтар диэн санааттан итинник хабааннаах күрэхтэһии тэрийбиппит. Бу күрэхтэһиилэр оҕолорбут өбүгэлэрин үгэстэрин үөрэтэллэригэр, сергүтэллэригэр уонна кыра саастарыттан эт-хаан өттүнэн сайдылаах, сымса буола улааталларыгар тирэх буолар”, - диэн күрэхтэһиини биир сүрүн төрүттэһээччи, өр сылларга иитээччинэн үлэлээн кэлбит, билгин тьютордыыр Анна Николаевна Макарова кэпсээтэ.

Күрэхтэһии, эпиккэ дылы, “Тоҕус томтор”, “Кыдаала оонньууларыттан” туюх да итэҕэһэ суох тыҥааһыннаахтык ытылынна. Барыта холбоон, 18 кыттааччы, улууспут инникигэ эрэнэр кырачаан спортсменнара кытыннылар. Ол курдук, Чурапчы нэһилиэгин “Березка” уһууааныттан Алик Адамов (үрдүгэ 127 см, ыйааһына 27 киилэ), Чурапчы нэһилиэгин “Тулукчаан” уһууааныттан Айхал Больницкий (үрдүгэ 121 см, ыйааһына 29 киилэ), Чурапчы нэһилиэгин “Кэскил” уһууааныттан Богдан Гуляев (үрдүгэ 118 см, ыйааһына 25 киилэ), Төлөй нэһилиэгин “Кустук” уһууааныттан Эрчим Дагданча (үрдүгэ 121 см, ыйааһына 22 киилэ), Чурапчы нэһилиэгин “Чуораанчык” уһууааныттан Дьулус Иванов (үрдүгэ 122 см, ыйааһына 22 киилэ), Хатылы нэһилиэгин “Ньургунун” уһууааныттан Эрчим Кривошапкин (үрдүгэ 115 см, ыйааһына 22 киилэ), Чурапчы нэһилиэгин “Кэскил” уһууааныттан Александр Макаров (үрдүгэ 119 см, ыйааһына

Күрэх түгэниитин. //ААПТАР ТҮҮЭРИИТЭ.

27 киилэ), Чурапчы нэһилиэгин “Мичил” уһууааныттан Айсен Неустроев (үрдүгэ 119 см, ыйааһына 24 киилэ), Болугур нэһилиэгин “Ымы” уһууааныттан Айхал Ноев (үрдүгэ 128 см, ыйааһына 38 киилэ), Хоптоҕо нэһилиэгиттэн “Ыллык” уһууааныттан Долун Посельскай (үрдүгэ 118 см, ыйааһына 24 киилэ), Алаҕар нэһилиэгин “Алгыс” уһууааныттан Петья Протодаконов (үрдүгэ 118 см, ыйааһына 25 киилэ), Чурапчы нэһилиэгин “Кыталык” уһууааныттан Давид Пудов (үрдүгэ 120 см, ыйааһына 22 киилэ), Чурапчы нэһилиэгин “Тулукчаан” уһууааныттан Айсаан Салгынов (үрдүгэ 121 см, ыйааһына 22 киилэ), Сылан нэһилиэгин “Сулусчаан” уһууааныттан Григорий Семенов (үрдүгэ 121 см, ыйааһына 25 киилэ), Чурапчы нэһилиэгин “Улыбка” уһууааныттан Айтал Слепцов (үрдүгэ 122 см, ыйааһына 25 киилэ), Хадаар нэһилиэгин “Мичил” уһууааныттан Ярослав Спиридонов (үрдүгэ 127 см, ыйааһына 31 киилэ), Хайахсыт орто уһууаан-оскуолатыттан Алгыс Тимофеев (үрдүгэ 122 см, ыйааһына 23 киилэ), Чурапчы нэһилиэгин “Улыбка” уһууааныттан Арчын Трофимов (үрдүгэ 120 см, ыйааһына 25 киилэ).

Альбина Варламова сэбиэдиссэйдээх “Тулукчаан” уһууаан бүтүн кэлэктиибэ үгүс кыһамнытын ууран туран тэрийдэ. Оонньуу үөрүүлээх аһыллытыгар улуус үөрэҕин управлениетын сүрүннүүр исписэлиһэ Маргарита Оконешникова, Афанасий Софронов

аатынан спорт комплексын дириэктэрэ Михаил Степанов, “Тулукчаан” уһууаан сэбиэдиссэйэ Альбина Варламова кыттааччылары уонна салайааччылары эбэрдэлээтилэр.

“Тамаллаайы Бэргэн-2024” барыта холбоон 6 түһүмэһинэн ытылынна: “Бэйэни билиһиннэри”, “Ойбону аллары”: 1 миэстэ — Григорий Семенов (Сылан), 2 миэстэ — Эрчим Дагданча (Төлөй), 3 миэстэ — Айсен Неустроев (Чурапчы); “Үстэ төхтөрүөн ыстаны”: 1 миэстэ — Дьулус Иванов (Чурапчы), 2 миэстэ — Эрчим Дагданча (Төлөй), 3 миэстэ — Григорий Семенов (Сылан); “Күөгүлээһин”: 1 миэстэ — Давид Пудов (Чурапчы), 2 миэстэ — Айсаан Салгынов (Чурапчы), 3 миэстэ — Алик Адамов (Чурапчы); “Далла мэндэи”: 1 миэстэ — Айсен Неустроев (Чурапчы), 2 миэстэ — Айхал Ноев (Болугур), 3 миэстэ — Алик Адамов (Чурапчы) уонна “Мүһэ былдыаһыта”: 1 миэстэ — Ярослав Спиридонов (Хадаар), 2 миэстэ — Александр Макаров (Чурапчы), 3 миэстэ — Арчын Трофимов (Чурапчы).

Уопсай түмүккэ “Тамаллаайы Бэргэн-2024” мунутуур кыайылааһынан Сылан нэһилиэгин “Сулусчаан” уһууаан итиллээччитэ Григорий Семенов ааттанна, киниэхэ кубок уонна мүһэ туттарылынна, иккис миэстэҕэ Чурапчы нэһилиэгин “Кэскил” уһууаан итиллээччитэ Александр Макаров оттон үһүс бочуоттаах миэстэҕэ Чурапчы нэһилиэгин “Улыбка” уһууаан итиллээччитэ Арчын Трофимов тигистилэр.

«Ийэм, аҕам уонна мин - биир күүс» күрэх ыытылына

Дэкээдэ. Күрэххэ уопсайа 5 хамаанда кыттыыны ылла.

Бу ыйга Чурапчы улуугар доруобуйаларынан хааччахтаахтар дэкээдэлэрин чэрчитинэн үгүс тэрээһин үрдүк таһымнаахтык ыытылына. Сылын аайы буоларын курдук, бу тэрээһиннэргэ улуустаагы түмсүү чилиэннэрэ олус көхтөөхтүк кытыннылар.

Сэттинньи 28 күнүгэр А.К. Софронов аатынан спорт саалатыгар өрөспүүбүлүкэтээҥи доруобуйаларынан хааччахтаах оҕолор төрөппүттэрин кытары спортивнай күрэхтэһии буолла. Уопсайа 5 улуустан 8 хамаанда кытынна: Амма, Нам, Мэнгэ-Хаҥалас, Таатта, Чурапчы. Хамаандалар 6 көрүнгэ илин-кэлин түһүстүлэр.

Күрэх икки бөлөхүнэн ыытылына: 7-лэриттэн 10 саастарыгар диэри оҕолор уонна 11-тэн 13 саастарыгар диэри оҕолор төрөппүттэринэн. Тыһааһыннаах киирсии түмүгүнэн бастакы бөлөххө үһүс миэстэ Намтан Артем Винокуров төрөппүттэринэн буоллулар; иккис миэстэни Амматан Мирослав Неустроев дьонунаан ыллылар; өрөгөйдөөх бастакы миэстэбэ

Чурапчы Кытаанабыттан Альберт Афанасьев дьизэ кэргэнинэн таҕыстылар. Артур Аммосов хамаандатыгар биһирэбил бириис, туоһу сурук ананна. Иккис бөлөххө үһүс миэстэ Мэнгэ Хаҥаластан Андрей Егоров хамаандата; иккис миэстэ Намтан Артем Матаннанов дьонунаан; бастакы миэстэ Амматан Милана Артемьева төрөппүттэринэн буоллулар. Тааттаттан Алена Макарова хамаандатыгар биһирэбил бириис, туоһу сурук туттарылына. Бары кыайылыахтарга диплому сэргэ сыаналаах бириистэр туттарылынылар, кыттааччылар бука бары илии тутуурдаах, өттүк харалаах тарбастылар.

Тэрээһинмит аһыллыытыгар Чурапчы улуугун

баһылыга Степан Саргыдаев, киин балыыһа кылаабынай бырааһа Николай Сивцев, Сахабыт сиригэр доруобуйаларынан хааччахтаахтар уопсастыбаларын бэрэссэдээтэлэ Ирина Лебедева тыл эттилэр, күрэххэ кытта кэлбит хамаандаларга махталларын биллэрдилэр, истин баҕа санааларын тиэртилэр, Ирина Васильевна өрөспүүбүлүкэтээҥи уопсастыба аатыттан махтал суруктары тутартаата.

Кылаабынай судьуйа, Чурапчытаагы оҕо спортивнай оскуолатын тирэһинэри Е.Е.Куприянов итинэн улууспут адаптивнай спортун исписэлиинэ И.К. Матвеев күрэхпитин иилээн-саҕалаан ыттылар. Ону тэнэ Ева Илларионова салайытынан во-

лонтердар наһаа үчүгэйдик үлэлээтилэр.

Өссө төгүл үөрүүбүтүн үлэстибит, өрөспүүбүлүкэтээҥи таһымнаах күрэхтэһиибитин тэрийсипит улууспут бары салалтатыгар, «Айылгы» норуот айымньытын дьизитин, «Айыллаан» сынньалан киинин; улуустаагы киин балыыһа, Дьизэ кэргэнтэ элбэх өгөнү онгорор киин кэлэктииптигэр, волонтердарбытыгар, суоппардарбытыгар, Саха сиригэр доруобуйаларынан хааччахтаах дьон түмсүүтүн салалтатыгар дириг, истин барҕа махталбытын тиэрдэбит!

Чурапчы улуугун доруобуйаларынан хааччахтаахтар түмсүүлэрин бырабылыанньата.

Алаҕарга “Тирэх” түмсүү улахан түһүлгэтигэр

Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ

Бу күннэргэ Чурапчы улуугар доруобуйаларынан хааччахтаах дьон дэкээдэлэрэ үрдүк тэрээһиннээхтик ыытыллан түмүктэннэ.

Итиннэхэ аналлаах биир улахан күрэхтэһиини Алаҕар нэһилиэгин “Тирэх” доруобуйаларынан хааччахтаах дьон түмсүүтэ нэһилиэгин ортотугар тэрийбитин туһунан бу нэһилиэк баһылыга Иван Иванович Оконешников сырдатта.

Түмсүү салайааччытынан, 2010 сылтан саҕалаан, күн-бүгүнгэ диэри Дмитрий Сорокумова үтө суобастаахтык салайан үлэли-хамсы сылдыар. Кини бэйэтин көбүлээһинин, 2021 сыллаахха аан маннайгытын нэһилиэгин ортотугар улахан күрэхтэһиини тэрийбитэ. Иннэ гынан, быһылгы түһүлгэлэрэ иккис төгүлүн буолла диэн бэлиэтибит.

Алаҕар улууска биир улахан нэһилиэгинэн

биллэр. Онон бөһүөлэк иһинээҥи сорох тэрилтэлэр холбоһон, икки күннээх күрэхтэһиигэ, уопсайа холбоон, 70-ча киһи кытынна. Бастакы күн күрэхтэһээччилэр сахалыы остуол оонньууларыгар – хабылыкка, хаамыскаҕа, ону таһынан дартс быраҕытыгар, саахымакка илин-кэлин түһүстүлэр. Онно 30-ча киһи хабылына. Оттон иккис күнгэ көрдөөх стартар ыытылынылар. Уопсай түмүгү билиһиннэрдэххэ: олохтоох дьаһалта, бэтэринээринэй управление уонна почта үлэһиттэрин холбоһуктаах хамаандалара 1-кы миэстэ буоллулар, иккис миэстэни Гавриил Протодяконов аатынан Алаҕар орто оскуолатын кэлэктиипэ ылла, оттон бочуоттаах 3-с миэстэбэ баһаарынай чаас, “Алгыс” үһүйаан үлэһиттэрэ тигистилэр. 4-с миэстэбэ балыыһа уонна Олох-дьаһах хомунаалынай хаһаайыстыба үлэһиттэрэ таҕыстылар.

Биирдиилээн сочуок-

ка, сахалыы остуол оонньууларыгар дьахталларга: 1 миэстэ – С. Баишева, 2 миэстэ – Т. Гоголева, 3 миэстэ – Е. Слепцова; Эр дьонго 1 миэстэ – Г. Захаров, 2 миэстэ – П. Ноговицын, 3 миэстэ – Е. Шеломов. Саахымак көрүнгэр дьахталларга 1 миэстэ – А. Андреева, 2 миэстэ – А. Сивцева, 3 миэстэ – С. Сорокумова. Эр дьонго 1 миэстэ – Э. Неустроев, 2 миэстэ – А. Христофоров, 3 миэстэ – А. Мохначевская. Дартс бы-

раҕытыгар дьахталларга 1 миэстэ – А. Баишева, 2 миэстэ – У. Федорова, 3 миэстэ – Н. Мохначевская. Эр дьонго 1 миэстэ – К. Тимофеев, 2 миэстэ – В. Попов, 3 миэстэ – В. Тотонов буоллулар.

Түмсүүнү түстүүр, чөл олоҕу тарҕатар күрэхтэһииттэн хамаандалар бары да астынан, дуоһуя сынньанан тарбастылар, манньк хабааннаах күрэхтэһиилэр өссө да ытылла туралларыгар баҕардылар.

Эбэрдэ

Ытыктабыллаах Чурапчы улуугун доруобуйатынан хааччахтаах дьоно!

Эһигини Саха Өрөспүүбүлүкэтин Үлэсэ уонна социальной сайдыыга министиэристибэтин, Чурапчы улуугун нэһилиэгин социальной көмүскэллээх буолуу Управлениетын уонна тус бэйэм ааппыттан, инбэлииттэр декадалара түмүктэнэр күнүнэн эбэрдэлибин!

Холбоһуктаах Нациялар Тэрилтэлэрин Генеральной ассамблеята 1992 сыллаахха, ахсынньы 3 күнүн Аан дойду үрдүнэн инбэлииттэр күннэринэн биллэрдитэ. Ити күн ураты суолталаах. Доруобуйа диэн – туохха да тэҥнэмэт киһиэхэ саамай күндү бэлэх буолар. Ол эрэри, хомойуох иһин, сорох дьон төрөхтэриттэн эбэтэр олоххо араас моһоллорго түбэһэн, эбэтэр доруобуйаларын туруга сыыйа мөлтөөн инбэлиит буолаллар. Декада сүрүн сыала-соруга доруобуйаларынан хааччахтаах дьоммут күннээҥи кыһалбаларын чэпчэтиигэ уопсастыба күүһүн түмүү уонна болҕомтону тардыы буолар. Хас биирдии киһи итинник дьылҕалаах дьоммутугар болҕомто ууран, кыһалбаларын хайа эрэ өтүтүнэн чэпчэтиһэн, кинилэр сырдыкка, сарсынҥы күнгэ эрэллээх буолалларын туһугар кыһаныыбыт улахан махталлаах дьыала.

Биһиги улууспутугар 1272 инбэлиит баар. Итинтэн оҕо – 158. Бу дьоммутун барытын хабаан социальной реабилитацияны ыыты улахан сыраны эрэйэр.

Нэһилиэктеринэн инбэлииттэр бастакы сүһүөх тэрилтэлэрэ бөлөхүнэн түмсүүлээхтэрэ үлэни тэрийиигэ, көрсүһүүлэри, күрэхтэһиилэри тэрийиилэрэ – көбүлээһин биир көрүнгэ, реабилитация үлэтин биир суолталаах үлэтэ буолар. Манна мэлдьи өйүүр улууспут уонна нэһилиэктер дьаһалталара, туһааннаах исписэлиистэрэ, культуура управлениета, культуура үлэһиттэрэ, спорт управлениета уонна социальной үлэһиттэр буолаллар. Доруобуйаларынан хааччахтаах дьоммутун өйүүр, өйдүүр, мэлдьи көмөлөһөр урбаанньыттарга, эдэр ыччаттарга, биирдиилээн дьонго барҕа махталбытын тиэрдэбит.

Бука барытыгар чэгиэн доруобуйаны, дьолу-соргуну баҕарабыт!

Лидия Тосукаева, улуустаагы социальной харалта управлениетын начаалынньыга.

Елизавета Портнягина

“Радость” оёо дьонурун сайыннаар киин иһинэн үлэлиир “Өндөл” театральнай куруһуок салайааччыта:

- Үлэлиир тэрилтэм аатыттан кэлэн, бэрт сэргэх тэрээһинигэ кыттыһы ыллым. Ыччат десанын чэрчитинэн тэриллибит бөлөх улууспут бары нэһиликтэрин кэрийэн, бүгүн түмүктүүр тэрээһиннэрэ Чурапчы нэһилиэгэр буолбут эбит. Манна олус элбэх ыччаты кытта билистим, ону таһынан оёо сылдьан алтыспыт дьоммун көрсөн, кэпсэтэн үөрдүм. Тэрийээччилэр бастаан, билсиппиннэри оонньуутун тэрийдилэр. Онтон хамаандаларга арааран, ыстаансыйаларынан оонньоттулар. Ол түмүгүнэн биһиги «Өндөл» хамаандабыт бастаата. Бүтэһигэр тыа сиригэр ыччаты хайдах түмэр туһунан дебат кэпсэтии киэбинэн буолла. Бары хамаандалар бырайыак суруйан, олус көхтөөхтүк кыттан көмүскээтибит. Улуустаабы ыччат түмсүүтүн сэнээрдим, санаа бырайыактары киллэриигэ үлэлэһиэхпин баҕардым. Бириэмэбин сэргэхтик, туһалаахтык атаардым.

Ньургун Капитонов

И.И.Кандинский аатынан «Айыллаан» култуура киинин звукооператора:

- Десанга арыый хойутаан кэллим. Хата, сүрүн чааһыгар, бырайыак суруйууттар куоттарбакка, толору сырыттым. Санаа атастаһытыгар ыччат хамсааһынын тэрийиигэ, үлэлэтиигэ, эдэр дьону көбүлээһиннэ үчүгэй этиилэр киридилэр дии саныбын. Десант кыттааччыларга үгүстэрэ үлэһиттэр эбит. Онон бэйэм саастыылаахтарым буолан, арыллан, дуоһууа кэпсэтим. Чурапчы улуунун ыччатын улуус, нэһилиэк ытар тэрээһиннэригэр көхтөөхтүк кыттабын, бэйэбин көрдөрүүбүн уонна Чурапчы сайдарын туһугар үлэлиэбин-хамсыабын! Бары үчүгэйи!

Ира Рожина

Болтоно нэһилиэгин ыччата:

- Олус үчүгэй тэрээһин буолла. Биллэн турар, билигин тыа сиригэр ыччаттар абырһахпыт. Онуоха ыччаты олохсугууга интэриэһинэй идиэйэлэри иһиттибит. Ону таһынан атын нэһилиэк ыччаттарын кытта билсэн, уопут атастаһан сэргэхсийдибит. Бөлөх тэриннибит, инникитин биһиргэ үлэлииргэ эрэнэбит. Ыччаттар, көхтөөх буолуобун, сыл устата ыччакка аналлаах олус элбэх тэрээһин ытыллар эбит.

Чурапчыга улуус ыччатын десана үлэлээтэ

Маарыкчаан ыччаттара. Чурапчы улуунун ыччатын десана «Айылгы» норуот айымньытын дьиэтигэр буолла.

Марфа ПЕТРОВА.

Эдэр ыччаты түмэр, волонтердар хамсааһыннарын сайыннаар сыллаах десант бары нэһиликтэр ыччаттарын хапта.

Ол курдук, улуус ыччатын дэлэгэссийэтэ эрдэттэн бэлэмнэнэн, ый устата былаанынан нэһиликтэри кэрийэн үлэлээтэ.

Туһааннаах десант быйылгы түмүктүүр тэрээһинигэр, «Айылгы» НАД-гэр Хатылы, Болтоно уонна Чурапчы нэһилиэгин көхтөөх ыччаттара муһуннулар. Ыччаттар бөлөбүнэн араас хамаанданы түмэр, өйү тургутар биэс түһүмэхтээх квест оонньууну аастылар. Оттон десант сүрүн чааһыгар нэһилиэккэ ыччаты түмүүгэ туһуламмыт тэттик бырайыактары, идиэйэлэрин суруйан

көмүскээтилэр.

Бу күн саамай көхтөөх ыччаттарынан Чурапчы нэһилиэгин эдэр исписэлиистэрэ Елизавета Портнягина уонна Ньургун Капитонов ааттаннылар. Кинилэргэ улуустаабы ыччат дьыалатыгар сүрүн исписэлиһэ Алгыстаана Федорова өйдөбүннүк бэлэхтэри туттарда.

Историяны ырытыһар сэргэх көрсүһүү

Ыччаттарга анаан Ильмень күөл кыргыһытын туһунан иһирэх көрсүһүү тэрилиннэ.

Улуу Кыайы 80 сылын көрсө Чурапчытаабы аграрнай-технической колледжка Саха сиригэр үтүөлээх энергетигэ, кырааһы үөрэтээччи Ксенофонт Васильев устудьуоннары уонна Одьулууннаабы орто оскуола үөрэнээччилэрин кытта көрсүтэ.

Ксенофонт Васильевич саха норуотун историятыгар оспот бааһы хаалларбыт Ильмень күөл издээнин туһунан сиһилии үөрэтэр, чинчийэр. 2020 сыллаахха сэриигэ кыттыбыт буйуттар ахтыларыгар, кэпсээннэригэр, хамандырыдар сэрии хаамытын ырытыларыгар, архыып докумуоннарыгар олобуран, «Ильмень күөлгэ» кинигэни таһаартарбыт. Бу кинигэтин 19-с хайыһар биригээдэтин чулуу буйуна Николай Саввинов уонна биригээдэтин дьоруойун, сэрии кытты-

лааһа Иван Павлов кэриэстэригэр анаабыт.

Бу көрсүһүү ыалдыта ыччакка Аҕа дойдуга Улуу сэриитигэр И.В.Сталин бирикээһинэн тэриллибит анал хайыһар биригээдэтин, чуолаан 19-с биригээдэ туһунан сиһилии сырдатта. Бэлиэтээн эттэххэ, хас да сыл Ильменьгэ буолбут кыргыһыга 12-с гвардейскай стрелковай корпус састаабыгар кириэр 3-с, 19-с, 40-с хайыһар биригээдэтигэр үгүс саха буйуттара кыттыбыттар. Чурапчыттан уопсайа 102 киһи 19-с, 20-с, 21-с, 22-с биригээдэбэ кириэн сэриилэспиттэр.

«19-с биригээдэбэ уонча оройуонтан эр дьон хомуллан барбыттар. Кинилэр Ильмень күөлгэ өстөөх тоһууругар түбэхтэн, Саха сиригэр сүүһүнэн буйуна биригэр күн иһигэр кыдыйыллыбыттар. Тоҕо манньк издээн тахсыбытын билээри сиһилии үөрэтэн, чинчийэн саҕалаабытым. Оннук кыра-кырааан хомуйан, билиим ди-

рингээн, күүскэ ылларан барбытым. Биһиги наадыһар 19-с биригээдэбитин кимнээх да улаханньык чинчийэ, хаһыылары ыта иликтэр. Ильменьгэ суорума суолламмыт дьон туһунан үчүгэйдик билбэппит. Ис-иһигэр кириэххэ, сэрии хаамытын кыһалҕатыттан, ситэ кыайан бэлэмнэмэтэх операция буоларын интэриэһик кыргыһылы тахсыбыт», — диэн Ксенофонт Васильевич умсугутуулаах кэпсээнин саҕалаата.

Ксенофонт Васильев «Саха Сирэ – Ильмень» холбоһуктаах көрдүүр этэрээт тэрийээччитинэн, хамандырынан буолар. Онон салгыы көрдүүр этэрээт сыраллаах үлэтин билиһиннэрдэ, көстүбүт булумһулар, араас көмүүлэр уонна булут-булут саллааттар дьоруойдуу быһыыларын туһунан умсугутуулаахтык кэпсээтэ.

Бу күн, патриотическай иитиигэ анаммыт дьаһалга «Чурапчы» ТХПК бырабыланынатын бэрэссэдээтэлэ Николай

Петров, Одьулуун нэһилиэгин баһылыга Людмила Ефремова кытыннылар.

Ыччаттар бу көрсүһүүттэн Ильмень күөл кыргыһытын, саха буйун хайыһардыттарын хорсун быһыыларын туһунан элбэҕи истэн-билэн, Ксенофонт Васильевич кытта хаартыскаҕа түһэн тарҕастылар. Биһиги айаллаах олохпут

туһугар олохторун толук уурбут буйуттарбыт үтүө ааттарын, дьоруойдуу быһыыларын үйэтитэр ытык иэстээхпит. Онуоха хайыһар биригээдэтин сиһилии үөрэтиигэ, үйэтигиингэ сүнгэн үлэни ытар Ксенофонт Васильевичка сыраллаах, суолталаах хамсааһыныгар ситиһиилэри баҕарабыт.

«Куруубай хааннаах Кулун Куллустуур» олонхо туруорулунна

Кэрэ эйгэтэ. «Айылгы» НАДь XIV айар сезонун аһыллытыгар ураты сонун туруоруу буолла.

Людмила ГОРОХОВА

Олонхоһут И.Г. Тимофеев-Теплоухов төрөөбүтэ 155 сылыгар анаан, сэттинньи 30 күнүгэр «Куруубай хааннаах Кулун Куллустуур» олонхото туруорулунна.

Маныха 250-ча киһи кыттыһыны ылан, тыйаатыр историятыгар киирэ илик туруоруу буолла. Бэлиэтээн эттэххэ, П.М. Решетников аатынан норуодунай тыйаатыр быйыл 55 сыла.

Петр Гуляев, улуустаабы култуура салалтатын начаалынньыга:

«Улуу олонхоһуппут Иннокентий Гурьевич Тимофеев-Теплоухов үбүлүйдээх 155 сылынан «Куруубай хааннаах Кулун Куллустуур» олонхотун туруордубут. Василий Федотович Ермолаев фольклорист, краевед, агроном учуонай этэринэн, Эрилик – Хайахсыт, Чакыр, Хадаар нэһиликтэрин диэки Боотур Уус сааттан үгүс олонхоһуттар уутуйан олорон ааспыттар. Кинилэр биір уратыларынан оҕону, ыччаты олонхоҕо уһуйаллара эбит. Ол иһин бу энгээр тыллара-өстөрө баай, оһуордара-мандардара ураты, олонхо ойуута барыта баар.

Саха сириг урдүнэн үс үйэлээх олонхо тарбахха баттанар дииллэр, бу олонхоһут онтон биір дэстэрэ буолар. Бу олус уустук сюжеттардаах уонна элбэх дьоруойдардаах айымньы быһытынан биллэр. Үбүлээһинин улууспут баһылыга Степан Саргыдаев өйөөн, «Айхаллан, Чурапчы!» муниципальнай бырагыраама нөҥүө көрүлэн, сыл устата биһигини кытта улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччы Мария Кронникова тэнгэ үлэлэһэн, бу улахан байрайыак табыста.

Билигин биһиги сүрүн сыалбыт – сорокупт диэн – олонхоһу ыччакка тиэрдии, маныха бу айымньыбыт күүс-көмө, улахан тирэх буолуохтаах. Маны сэргэ, Чурапчы улуһун урдүнэн 11-12 олонхо кинигэ быһытынан тахсыбыта биллэр. Онно эбии матыйааллары бэлэмнээн, дьонго-сэргэҕэ тиэрдиттэхпит. Инникитин бу олонхоһу ыччаттарга, оҕолорго хайаатар да тиэрдэр көрүнүн үөрэтэн, онорон көрдөрүөхтээхпит. Тоҕо диэтэххэ, олонхо нөҥүө саха төрүт фольклорун хайысхалара барыта хабыллан көрдөрүллэллэр.

Сэттинньи 29 күнүгэр олонхоһу толору видеоҕа устуу тэриллэбитэ, билигин интэриниэт үйэтигэр дьоммут-сэргэбит бу туруоруубутун видеоһан көрөллөрүгэр монтаҕтаан бэлэмнээхпит уонна «Айылгы» саайтыгар угуохтаахпыт».

Иван Бушков, испэктээк

Испэктээк түгэннэрит-тэн, дьоммут-сэргэбит, хайахсыт, Чакыр, Хадаар нэһиликтэрин диэки Боотур Уус сааттан үгүс олонхоһуттар уутуйан олорон ааспыттар.

режиссера:

«Быйыл, саҥа дьыл кэнигиттэн И.Г. Тимофеев-Теплоухов төрөөбүтэ 155 сылынан «Куруубай хааннаах Кулун Куллустуур» олонхотун туруоруохха баара диэн эппиттэрэ. Оччолорго мин режиссердаан бүппүт кэмим, ол иһин эдэр режиссерга соруйаары сылдьаллара. Онуоха бу айымньыны туруоруу олус уустуктун өйдөөн, бэйэм туруорарга санаммытым. Манна үс үйэ сырдатыллар. Отут сыл анараа өттүгэр Мария Андреевна Герасимова бастакы үйэтин туруорбута. Өссө биір уратыта диэн – бу олонхо классическай олонхоттон сюжета олох атын. Классическай олонхоҕо орто дойдуга бухатыыр төрөөһүнэ, абааһы уола кэлэн кыһы уоруута, онтон дьэ, орто дойду бухатыыра абааһы уолун кытта охсуһан, орто дойду бухатыыра хотон, бүтэһигэр уруунан түмүктэнэр эбит буоллаҕына, бу олонхоҕо киһи олоҕо барыта кестөр. Бастакы үйэтигэр Куруубай хааннаах Кулун Куллустуур, аатыгар этиллэрин курдук, кырдык, куруубай – кими даҕаны, тугу даҕаны сэргэбэт, истибэт, кимнэ да бэһирбэт сүрдээх тимир-тамыр киһи. Иккис үйэҕэ дьахтар киһиэхэ, Күн Толомон Ньургустайга анаар. Кини Кулун Куллустууру сөбүлүү көрөн таптыыр, онтон кинигиттэн сириллэн баран охсуһаллар. Ол кэмнэ үөһэттэн тобус айыы ойууттар түһэн, Күн Толомон Ньургустайга көмөлөһөн, Куруубай

хааннаах Кулун Куллустууру өлөрөллөр уонна «бу кинигэр бэйэн тыынна уган тилинэр» диэн этэллэр. Дьахтар эр киһини хайдах баҕарар тыынныыр, үчүгэйгэ-кэрэҕэ угуйар аналлаах диэн өйдөбүллээх. «Саха таңарата – дьахтар» дииллэр: Аан Алахчын, Иэйи-эхсит Хотун. Саха норуотугар дьахтар – олоххо тардыһылаах, олоҕу түстүүр аналлаах. Оттон Эр киһи – булчут, сэриит, дьыэ кэргэнин иитээччи-аһатааччы, көмүскээччи. Дьэ онон, үһүс үйэҕэ Куруубай Хааннаахпыт тиллэн баран, сири-дойдуну атын хараҕынан көрөр, кини дьылээбин-уоттаабын, дойдулаабын саныыр. Күн Толомон Ньургустайдын дойдуларыгар тийэн олохсуһаллар, олохторун оностон үс уол оҕолонолор. Олонхоҕо Күн Толомон Ньургустай үстэ оҕолонор. Онуоха биһиги үс игирэ уолу төрөтөр ғына уларытан туруордубут.

Кулун Куллустуур Күн Толомон Ньургустайдын үс уолаахтарыттан бастакы уоллара тобус сыл устата Бэдэрдээх Бэбизэрэ хотунга буор кукка – сиргэ иитиллэр. Орто уолу абааһы кыһа уоран истэбинэ, кинини чыычаах онорон, үөһэ Үрүн Аар тойонго көтүтэн, онно халлаанга – салгын кукка иитиллэр. Оттон кыра уол бэйэлэригэр иитиллэн улаатар. Онон үс дьыэ кута уолаттар таҕастарыгар – халлаан күөх, кыһыл, от күөх өҥнөрүнэн бэрилиннэ.

Түмүгэр абааһы уола кэлэн Куруубай хааннаах Кулун Куллустууру кытта охсуһар уонна хотон истэбинэ, уолаттара кэлэн көмө буолан кыайаллар уонна дьыэ кэргэн быһытынан дьэ, түмсэллэр. Иннокентий Гурьевич бу олонхоһон дьыэ кэргэн үс куттаах буоллаҕына, ол эбэтэр ийэ, салгын, буор кутун илдьэ сылдьар буоллаҕына, бу дьыэ кэргэни туох даҕаны кыайбат диэн өйдөбүлү ингэрэр. Маныха улууспутугар биллэриллэбит Ыал саргыта сылбытыгар олус сөп түбэһэр, ол иһин түмүкпүтүгэр экранга үс кут бэлиэтэ тахсар.

Артыыстар бу олонхоһу олус үчүгэйдик ылыннылар. Кинилэр төһө да култуура үөрэхтэһтэрин иһин, эдэрдэр, артыыс быһытынан саҥа холонолор. Күн Толомон Ньургустай оруолугар Марианна Дигорова, оттон Куруубай хааннаах Кулун Куллустууру Иннокентий Поисеев оонньоотулар. Агротехническай колледж «Дайан» үнкүү ансамбылын үнкүүһүттэрэ кизгэттилэр. Бу туруоруу саамай интэриэһинэйэ диэн – народнай туруоруу буолар. Олонхо сылыгар бэлэмнээн, улуустаабы бэстибээл балаһыанньатыгар кыл инструменнары киллэрбиппит. Ол түмүгүнэн билигин 20-чэ киһилээх кырымпаһыттар бөлөхтөрө тэрилиннэ: Кытаанахтан, Чакыртан, Болтоноттон, Хатылыттан, Чурапчыттан, Хайахсыттан баал-

лар. Бу бэстибээлгэ дьүүлүүр сүбэҕэ олорон, талааннаахтары көрөн, нэһиликтэртэн артыыстары ынгыртаабытым.

Өссө биір ситиһиһитинэн Елена Чепалова Иннокентий Гурьевич «Куруубай хааннаах Кулун Куллустуур» олонхотуттан алгыс тойугун нотаҕа киллэрэн, матыһып айан, Екатерина Литкина нотаҕа таһааран, Александр Кузьмин оркестры туруоран, 200-чэкэ киһилээх хор турда. Чыаппараттан, Дирингтэн, Хатылыттан, Мугудайтан, Чурапчыттан кытыннылар.

Олонхоһут муусукатын Василий Николаевтыын тангыһыт, бастаан, толору үгэс буолбут муусуканы толкуйдаабыппыт. Ол эрэри бэйэм этии киллэрэн, сахалыы инструменнар тыастарын киллэрэн, ситэрэн-хоторон биэрдибит. Таптал муусуката олус табылынна диэххэ сөп – хомус, кырымпа тыаһа кириэ.

Аны бу дьүһүйүүгэ эр киһи уонна дьахтар сыһыана кестөр, аһаардас платоническай, духубунай эрэ сыһыан буолбакка, имэҥи дьүһүйэр хартыынаны киллэрдибит, онон таайтарылаах түгэннэр бааллар.

Биһиги, тыйаатыр чилиэннэрэ, улууспут баһылыгар Степан Анатольевичка олус махтанабыт, норуот кэлэктииптэрин, тыйаатыр туруорууларын өйүүр баһылык сүрдээх аҕыйах. Ол курдук, улууспут дьаһалтата 1 мөл. 600 тыһ. тахса сууманы көрөн, «Айылгыбыт» матыйаалынай-техническай базатын ханаттыбыт: сыана уотун-күөһүн, мусукаалынай сахалыы төрүт инструменнары, вокальнай-инструментальнай установкалары, ыһахтарга туһуулар иһиттэри-хомуостары атыыластыбыт».

Биір чаас уһуннаах испэктээги биір тыһыннан көрдүбүт, бириэмэ биһилибэккэ ааста. Артыыстар, үнкүүһүттэр, кырымпаһыттар, хорга кытааччылар бары тус оруолларын, сороктарын толору арыдылар, уот-күөс, муусука, тыас-уус эбии ситэрэн, олонхо толору арылынна, көрөөччү сэһээриитин, хайбаһылын ылла. Көрөөччүлэр бары сүһүөхтэригэр туран талааннаах режиссерга, артыыстарга дохсун ытыс тыаһын бэлэхтээтилэр.

Салгыы улуус баһылыга Степан Саргыдаев, Чурапчы нэһилигин баһылыга Владимир Сивцев, улуустаабы култуура салалтатын начаалынньыга Петр Гуляев норуодунай тыйаатыр үбүлүйдээх сезона аһыллыбытынан, ээрдэ тылларын эттилэр, улуус социальнай-экономическай сайдытыгар кылааттарын киллэрсибит норуодунай тыйаатыр үлэһиттерин, олонхоһу туруорууга үлэлэспит дьону чизэстээтилэр.

Кэрэҕэ угуйар аналынан

Саҥа кинигэ. Надежда Михайловна Заболоцкая олобун, айар үлэтин, дьонун-сэргэтин, оҕолорун, сиэннэрин туһунан хомуйуллубут саҥа кинигэ сүрэхтэннэ.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Манньык ааттаах кинигэ «Саха бэчээт» судаарыстыбаннай автономнай тэрилтэ Чурапчытааҕы «Саҥа олох» эрдээксийэтигэр тангыллан, Дьокуускай куоракка «Офсет» кинигэ кыһатыгар бэчээттэннэ.

Кинигэҕэ күн күбэй ийэ, «Гражданская килбиэн» бэлиэ хаһаайына, ССРС култууратын туйгуна, Саха Өрөспүүбүлүкэтин култууратын уонна искусствотун Бочуоттаах үлэһитэ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин култууратын үтүөлээх үлэһитэ, Чурапчы улуунун, Чурапчы селиэнньэтин, Уус Алдан улуунун Байаҕантай нэһилиэгин Бочуоттаах гражданина Надежда Михайловна Заболоцкая олобун, айар үлэтин, дьонун-сэргэтин, оҕолорун, сиэннэрин туһунан хомуйуллубут суруйуулар киллэриллибиттэр.

Кинигэ 30х21 см. форматтаах, 280 страницалаах, мелованнай кумааҕыга бэчээттэммит. Ис хоһоонугар сөп түбэхэр хаар-

тыскалардаах. Түмүктүүр стра-ницаларга дьиз кэргэнинэн, биирдиилээн түспүт өгнөөх хаартыскалар киллэриллибиттэрэ кинигэ аналын, ис хоһоонун ситэрэн-хоторон биэрэр.

Аан тылга ийэлэригэр таптал, кинигэ сүгүрүйүү тыллара олус истинник суруллубуттар:

*Төрүөхпүтүмтэн
итэҕэйбиппим Ийэбитигэр
Кини сүрэхтэр, тапталын
диригэр,
Итилибиппим күннээҕи
сыралаах айар үлэтигэр,
«Дьону үрдэ сырыттарбын»,
— дьин*

*Дириг ис хоһоонноох олоҕор,
Сүгүрүйэбит сүдү талааныгар,
Суоҕу да баар гынар*

*сатабылыгар,
Итэҕэйэбит сылааһынан
сидьаайар дууһатыгар,
Махтанабыт мунгура суох
күүстээх тапталыгар.
Оҕолорун Ньургустана,
Гаврил Белолюбскайдар, Дьу-
лустан, Мария Заболоцкайдар,
Вера, Борис Морохоевтар.*

Надежда Михайловна «Төрөппүттэrim, оҕо сааһым сырдык өйдөбүллэрэ» диэн ахтытыгар ийэтин, аҕатын, чугас аймахтарын, төрөөбүт Тандатын туһунан истинник суруйар. Салгыы биригэ төрөөбүт-тэрин, кинилэр үлэҕэ, спорка, уопсастыбаннай олоххо кыт-тылыларын туһунан ону тэнгэ устудьуоннаабыт сылларын, үлэҕэ бастакы хардыыларын сырдаппыт суруйуулар кил-лэриллибиттэр. Олохтон туо-раабыт истинник саныыр, биригэ үлэлээбит, алтыспыт доҕотторун илиинэн суруйбут үтүөкэн баҕа санаалара бэйэлэ-рин хаартыскаларынын ба-аллара долгутуулаах. Кинилэр тустарынан «Умнуллубат уо-барастар» диэн ахты кизэ-тэ олус истинник Е. А. Борисов аатынан киин библиотэтигэ-гэр тэриллэн ытыллыбыта. Барыта 90-тан тахса Надежда Михайловнаны киһи, үлэһит быһыытынан суруйуулар, быйыл үлэлээбитэ 55 сылын туолбут Чурапчытааҕы П. М. Решетников аатынан норуоду-най тыйаатырга араас кэмнэр-

гэ үлэлээбит, артыыс-таабыт, үлэтигэр сыһыан-наспыт дьон ахтыылара, баҕа санаалара киирбит-тэр. Итилэри хаартыска-лар ситэрэн-хоторон би-эрэллэр.

Надежда Михай-ловна Чурапчы улууна духуобунай сайды-тыгар киллэрсибит кылаата улахан. Но-руодунай тыйаатыр ре-жиссерунан, «Айылла-ан» сынньалаҥ киинин уус- уран салайааччы-тынан, «Арчы» дириэ-ктэринэн, «Утум» норуот айымньытын дьэтин салайааччытынан, ону тэнгэ Чурапчы нэһилиэгин кыр-дыаастарын хуорун тэрийэн, салайан си-тиһиилээхтик үлэлээтэ. Но-руодунай тыйаатыр артыһын быһыытынан элбэх уобараста-ры айан, дьон-сэргэ биһирэби-лин, билиинитин ылла. Суруна-лыыстар сойуустарын чилиэнэ. Бу күннэргэ тыйаатыр тэрил-либитэ 55

сылыгар анаммыт дьаһал-ларга кинигэ махтал истин-тылларын анаатылар.

Надежда Михайловна уһун үйэни, этэнгэ буолууну, дьо-лу-соргуну баҕарабыт!

Култуура. Кылыһах кырыымпа уһуктар кэмэ

КЭЛЛЭ

Дмитрий ПОПОВ

Саха кыллаах кырыымпаны онгорор маастардар уонна са-халыы төрүт дорҕоон дьүрүл-гэнин таһаарар дьон тус-тарынан эридьиэстэммит ка-талог тахсан эрэрбиттэн дол-гуйа үөрэбин, улаханник күүтэбин.

Өрдөөбүтэ, өссө 1985-1986 сыллар эргин, Хатылы орто оскуолатыгар муусука уонна ырыа учууталынан үлэли сы-рыттаппына, биир дыкти киһи-лиин көрсүһүү буолан ааспы-тын өйдөөн кэллим.

Ол курдук, биир үтүө күн муусука урогун ыыта тур-дахпына, кылаас аанын тонсуй-дулар, ааны аспытым оскуола завуһа: «Дмитрий, эйиэхэ ыал-дьыт кэллэ, көрүс», - диэт, халба-рыс гына, биир сааһыра баран эрэр бэрт сэргэх көрүнгээх, сэгэлдьийбит киһини кылаас иһигэр утааран кэбистэ.

Киһим: «Ылдьаа, Ырыа Ылдьаа диэммин», - диэн судур-гутук билэс оҕуста уонна учуу-тал остуолугар тийиэн, үрүс-эгиттэн икки кинигэни уонна мамыһай таҥаска сууламмыт скрипкаҕа майгыныыр хаһан даҕаны көрбөтөх тэрилбин таһааран уурталаан кэбистэ.

«Бу кырыымпа, саха кы-рыымпата, бэйэм онгорбутум», - диэн баран, чаачар саа кирсин курдугунан икки кылын хар-дары-таары сууралаан, кэ-һиэхтээх дыкти дорҕооннору

таһааран, оһуохай матыбын оонньоон барбыта. «Бу киһи куолаһын курдук тыас тахсар ээ, өйдөөн иһит эрэ», - диэтэ. Онтон арыый сонос кылын сууралаан баран: «Бу - эр киһи куолаһа», - диир, арыый синнигэс кылын тардылаан баран: «Бу - дьахтар куолаһа», - диэтэ. Онтон икки-эинэрин хоһулаһыннары тар-дылаан дорҕоон таһааран баран: «Бу эр киһи уонна дьах-тар холбоон ыллыыллар», - диэн олус судургутук, ис киирбэхтик оһуохай матыбын тыһаппы-тын олус сэнээрэ истибитим.

Аны кырыымпатын хайдах онгорбутун туһунан кэпсээби-тин одон-додон өйдөөн хаал-быппын. «Кырыымпаны онго-роргор эрдэттэн киһи мас көнө саастааҕын талаан куурдан, ха-таран, биир тэнг чараас эрээри, үс - түөт илии кэтиттээх гына тыыран бэлэмнигин. Балык

хабаһынан онгоһуллубут сы-йыллаһас силими туттар ордук», - диэн эппитин өй-дүүбүн.

Ылдьаа барахсан өссө онно «бэйэм айбыт ырым» диэн хас даҕаны ырыаны ыллаабыта. Аны санаатахха, олус улахан эй-гэлээх киһини кытта алтыһан ааспыт эбиппин. Дьингэнэн, онно кэпсээнин магнитофонна эгин устан хаалыахха баар эбит. Ол суох буоллаҕа дии...

Саха кырыымпата уһуктар кэмэ кэллэҕэ... Өссө ааспыт үйэ 50-60 сылларыгар биһиги, чу-рапчылар, биир дойдулаахпыт - олонхоһут, суруйааччы, кы-раайы үөрэтээччи Михаил Фе-досеевич Доҕордуурап-Мэхээлэ Доҕордуурап саха төрүт мусу-каалынай инструменнарын үйэтиги, үөрэтиги баһаам үлэни, үтүмэн эскиһи онгорон хаалларбыта олус элбэх дьон

болбомтотун ылыан ылар. Бу үлэлэри билингги кэмгэ на-учнай төрүт курдук ылынан, саха төрүт мусукаалынай ин-струменнарын онгорор маастар-дар ылсалара буоллар, бэрт даҕаны буолуо этэ.

Аны эмиэ ааспыт үйэ 80-с сылларыгар Сылан оскуола-тыгар новатор учуутал Егор Дмитриевич Макаров барах-сан саха кырыымпатын хайдах оноруу туһунан бэйэтэ методи-ка суруйан, эскизтээн, оскуола мастарыскайыгар үөрэнээч-чилэрин кытта элбэх кырыым-паны онгорон, араас таһымнаах быыстапкаларга кыттыбыт-тарын өйдүүбүн. Кини Чурапчы-га үлээннээҕэр, учуутал доҕоругар Роман Максимо-вич Саввингга куруутун сыл-дьар, чэйдир этэ. Онно биир түгэнгэ ол кырыымпатын хайдах онгорбутун итийэн-ку-

туйан туран кэпсээбитэ, бэйэтэ дорҕоон таһааран оонньоон көрдөрбүтэ. Егор Дмитриевич онгорон хаалларбыт кырыымпа-лара билигин Сыланга мусой-га баар буолуохтаахтар.

Билингги кэмгэ Хатылы-га айымньылаахтык үлэ-лии-хамсыы олоҕор Саха Өрөспүүбүлүкэтин норуот ма-астара Вячеслав Степанович Барашков кыл кырыымпаны оноруунан утумнаахтык дьа-рыктанар. Кини онгорбут кы-рыымпалара Саха Сирин элбэх улуустарыгар тарҕанна. Слава кырыымпаны таһынан Саха омук төрүт мусукаалынай ин-струменнарын - күпсүүр араас көрүнүн, дүгүр элбэх таһым-нарын, кыра саастаах оҕолорго анаан тыһаатар инструменнары элбэҕи онордо уонна тарҕатта.

Быйыл Чурапчы улууһу-гар кырыымпаһыттар бөлөх-төрө тэриллэн, Аммаҕа Олонхо ыһыаҕар улахан күөн күрэскэ холонон көрдүбүт. Бэртээхэй тэрээһингэ кыттан, элбэххэ үөрэннибит, дьон хайдах оон-ньуурун көрөн, бэйэбитигэр элбэҕи ингэриннибит.

Быйыл Теплоухов олонхоһут 155 сылынан «Куруубай Хаан-наах Кулун Куллуустуур» олонхо испэктээккэ «Айар Кыл» кы-рыымпаһыттар бөлөхтөрө кы-тынна. Бөлөх уус-уран салайа-аччыта - Сардана Макарова.

Улахан каталог тахсан эр-риттэн үөрэбин уонна онно Чу-рапчы улууһа онно эмиэ киирэ-ринэн астынабын.

● **Сынныланга**

Кэриэстэбил

Биһиги дьыэ кэргэн тапталлаах оҕобут, уолбут, аҕатыгар соботох күнүгэ көрбүт оҕото **Седалищев Александр Петрович** бу дьыл, ахсынньы 8 күнүгэр, 24 сааһын туолаары сылдьан, холмолтоохтук олохтон туораабыта 1 сыла туолар.

Саша 2000с. тохсунньу 20 күнүгэр төрөөбүтэ. Оҕо сааһа биһиги дьыэ кэргэнгэ харахпыт ортотугар ааспыта. Мин декрет-най уопускам кэнниттэн үлэбэр тахсыбытым. Сашаны эдьийэ уонна эбэтэ көрөн улаатыннар-бытара. Ол иһин улаатан баран эдьийин "Эдьийи мама" диэн ааттыыра. Уһууаанга оҕолору кытта тапсар, эйэлээх этэ. Табаарыстара өрөбүлгэ Сашаба кэлэн хонон, оонньоон бараллара. Саша алдыаммыт оонньуурдары турунан туран онгорорун, массынаны сөбүлээн хасыһарын иитээчилэрэ бэлиэтиллэрэ.

Оҕобут уһууаанга сырыт-табына, УАЗ люкс массынаны ылбыппыт, онно кини

Оҕобут барахсаны санаабатах күммүт суох...

бастакынан олорсон кэлсибитэ. Онно олус үөрбүтүн, бу баардыы өйдүүрүн ахтан ааһара. Кыра эрдэбиттэн аҕатын кытта массынана олорсон, өрөмүөн-нэһэн, тизиньикэбэ сыстыбыта. Ол иһин кэлин табаарыстарын массыналарын, матасыкылларын онгорор буолбута.

Аҕатынаан кыра кылаасан улаатыар диэри өйү-толкуйу сайыннарар күрэхтэһиилэргэ кытталлара, мэлдьи 1-2 мизстэлэргэ тиксэн, үөрэн-көтөн кэллэлэрэ. Улуустаагы спорт күрэхтэһиилэригэр, оскуола хамаандатыгар киирэн, саахымакка, сүүрүүгэ, баскетболга, волейболга күрэхтэһэрэ. "Байанай" күрэхтэһиилэригэр кылааһын чизин көмүскээн мизстэлэһэрэ, "Булуҕас өйдөөх" анал аат хаһаайына буолбута. Кыайы күнүгэр спорт бэтэрээнэ Алексей Дмитриевич Картузов,

Болтонго нэһилиэгин Бочуот-таах гражданина Николай Яковлевич Местников ааттарыгар "Безопасное колесо" күрэхтэһии кыайылаабынан тахсан, дипломуна наҕараадалаабыта. Улууска "Инникигэ харды" научнай-практической кэмпириэнсийэ "Автоматизация света в гараже" (сал. Сергей Николаевич Ефремов) сэртификэтинэн бэлиэтэммитэ.

Уһун өрөбүлүгэр сайынны куоракка эдьийинээн тыйаа-тырга, "Орто дойдуга", куорат кэрэ мизстэлэринэн күүлэйдээн кэллэлэрэ. Оскуоланы бүтэрэн баран тизиньикэбэ сыстыбыта. Дьыбэ саамай тутуах киһиби буолара. Массынанын бэйэтэ кэпсэтэн атастаһан, уларытан иһэрин сөбүлүүрэ. Алдыаммыт электрической тэрили бэйэтэ өрөмүөннээн, таңан онгороро. Саша оскуоланы бүтэрэр

сылыгар алдынан, аңаарда-нан турар тыраахтары, Ютубтан көрөн, бэйэтэ таңан, онгорон сүүрдүбүтэ. Онтуката билигин да сүүрэ сылдьар. Оҕобут тизиньикэбэ сыһыаннаабын онно үчүгэйдик билбиппит.

Бииргэ үөрэммит оҕолоро Сашаны истинник саныыллар, кылаас лидерэ этэ. Уолатара "Саша биһигини мэлдьи көмүскөһөр, кимнэ да ата-бастаппат этэ", – дииллэр. Кыргыттар Саша кыра эрдэбиттэн бэйэтигэр барсар гына таңна-рын, кинилэргэ эйбэс сыһыаннаабын бэлиэтиллэр.

Оҕобутун санаабатах күммүт суох. Биһиэхэ олус болҕомто-лоох, уйаҕас сыһыаннааҕа, ыарыйдахпытына, көрө-истэ, бөбөйдии сылдьара. От үлэтэ, мас тизийитэ, муус ылыта ки-нитэ суох буолбат этэ.

Оҕобут сырдык мөссүөнэ

сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах буолуоҕа, мэлдьи өйдүү-саныы сылдьахпыт.

Күндү тапталлаах оҕобутун сүтэрбит ыарахан кэммитигэр бары өттүнэн көмөлөспүт, өй-өөбүт дьоммутугар – бииргэ төрөөбүттэригэр, аймах-тарбытыгар, бииргэ үөрэммит доҕотторбутугар, 30 сыл устата бииргэ үлэлээбит суот-учуот бэ-тэрээнэригэр, табаарыстарбы-тыгар, балтыбыт Полина дьүөгэ-лэригэр истинник махтанабыт.

Ийэтэ, аҕата, эдьийэ, бииргэ төрөөбүт убайдара.

Барыбытын түмэр сырдык санаалаах доҕорбут этэ

Мин Сашалыын уһууаантан саҕалаан, 9-с кылааска диэри бииргэ үөрэммитим. Биһиги кылааспыт бары-тыгар көхтөөх, түмсүүлээх буолара, ытыллар араас тэрээһиннэргэ куруук ситиһиилээхтик кыттарбыт. Бэйэбит икки ардыгар олус иллээх этибит – бииргэ оонньоон-көрүлээн, мэниктээн умнуллубат оҕо сааспыт дьоллоохтук ааспыта.

Саша кылааспыттар эт-хаан өттүнэн саамай кы-нар уолбут этэ. Кыыс да, уол да буоллун, барыбытын кытта тапсара. Ол да иһин элбэх доҕоттордооҕо. Сү-дүргү, үөрүннээн уонна көрдөөх майгылаах буолан ба-рыбытын түмэрэ. Олус аһыныгас, амарах дууһалааҕа. Доҕотторугар көмөлөһө сылдьааччы, наада буоллаҕы-на көмүскэһэн да турара, атаҕастаттары сөбүлээбэт этэ. Мин аймаҕа, балта буоламмын эмиз көрө-хараһа сыл-дьааччы. Куруук балтым диэн ыгырара. Сашабыт сыр-дык мөссүөнүн хаһан да умнуохпунт суоҕа.

Лилия Ксенофонтова.

КУТУРҔАМ

Тапталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, Дьаангы улууһунтан төрүттээх Чурапчы нэһилиэгин интэринээт түөлбэтин олохтооҕо, тыыл, үлэ бэтэрээнэ

ОСИПОВА Ульяна Герасимовна

бу дьыл, 28 күнүгэр уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын билэр дьонугар, аймахтарыгар диригинник курутууан туран иһитиннэрэбит.

Оҕолоро, сиэннэрэ.

Күндү аҕабыт, убайыт, бырааппыт, эһэбит, потребкооперация бэтэрээнэ, өр сылларга суоппарынан үлэлээ-бит

ЗВЕРСТОВ Константин Гаврильевич

бу дьыл, ахсынньы 2 күнүгэр ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын билэр дьонугар диригинник курутууан туран иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, кийиитэ, сиэннэрэ, убайдара, бырааттара, чугас аймахтара.

Күндү кэргэним, аҕабыт, бырааппыт, убайыт, аймахпыт **ПОСЕЛЬСКИЙ Иннокентий Петрович** бу дьыл, ахсынньы 2 күнүгэр уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын билэр дьонугар, табаарыстары-гар диригинник курутууан туран иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, уола, кыыһа, бииргэ төрөөбүттэрэ **Посельскийдар, Осиповтар, Луковцевтар, аймахтара Посельскийдар.**

Күндү бииргэ төрөөбүт балтым, кырдыаҕас эдьий-бит, аймахпыт – Мындаҕайыттан төрүттээх Чурапчы улууһунааҕы 23 №-дээх аптека бэтэрээн үлэһитэ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин доруобуйа харыстабылын, фарма-циятын туйгуна

ДЬЯЧКОВСКАЯ Акулина Ивановна

бу дьыл, ахсынньы 3 күнүгэр Дьокуускай куоракка уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын бары билэр дьонугар диригинник курутууан туран иһитиннэрэбит.

Эдьийэ Мария Ивановна, кийиитэ Анна Михайловна оҕолорунаан, чугас аймахтара.

Чурапчытаагы 23-с №-дээх аптека бэтэрээн үлэһитэ, до-руобуйа харыстабылын, фармация туйгуна

ДЬЯЧКОВСКАЯ Акулина Ивановна

уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, чугас аймахтарыгар диригин кутурҕаммытын тизрдэбит.

Чурапчытаагы 23 №-дээх аптека кэлэктибэ.

Күндү эдьийим, үрдүк категориялаах фармацевт, Саха Өрөспүүбүлүкэтин фармациятын туйгуна

ДЬЯЧКОВСКАЯ Акулина Ивановна

уһун ыарахан ыарыыттан Дьокуускай куоракка олохтон туораабытынан, эдьийбэр Мария Ивановна Дьячков-скаяба кийииппэр Анна Михайловна Лукинаба, кини оҕолоругар, сиэннэригэр диригин кутурҕаммын тизрдэ-бин.

Чурапчыттан М. М. Дьячковская.

Күндүтүк саныыр балтыбыт, эдьийбит – "РФ Доруобуйа харыстабылын туйгуна", Саха Өрөспүүбүлүкэтин Быра-быыталыстыбатын Бочуотунай грамотатынан наҕара-адалаабыт П.Н.Сокольников аатынан Чурапчы киин балыһатын хирургической кабинетин туйгун катего-риялаах медсестэрэ, Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо

МАКАРОВА Анна Петровна

бу дьыл, ахсынньы 4 күнүгэр ыарахан ыарыыттан олох-тон туораабытын билэр дьонугар, үлээннээхтэригэр, аймахтарыгар диригинник курутууан туран иһитиннэрэ-бит.

Чугас аймахтара Дьокуускайтан, Сылантан, Чурапчыттан Яковлевтар

Чурапчы улууһун доруобуйа харыстабылыгар өр сыл-ларга хирургической медсестранан үлэлээбит бэ-тэрээн кэллиэгэбит, РФ доруобуйа харыстабылыгар туйгуна

МАКАРОВА Анна Петровна

уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, ай-махтарыгар, чугас дьонугар, табаарыстарыгар диригин кутурҕаммытын тизрдэбит.

Чурапчытаагы киин балыһа кэлэктибэ, дьаһалтата, профсойууа.

Күндү балтыбыт, эдьийбит, үлэ бэтэрээнэ, "РФ До-руобуйа харыстабылын туйгуна", Чурапчытаагы киин балыһа хирургия салаатын үрдүк категориялаах сизстэрэ, Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо

МАКАРОВА Анна Петровна

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, чугас аймахтарыгар, кэллиэгэлэригэр, билэр дьонугар ди-ринг кутурҕаммытын тизрдэбит.

Дьокуускайтан Матвеевтар, Поповтар, Слепцовтар.

Күндүтүк саныыр балтыбыт, эдьийбит Российской Федерация Доруобуйа харыстабылын туйгуна, П.Н. Сокольников аатынан улуустаагы киин балыһа хи-рургической кабинет туйгун категориялаах медсис-тэрэте

МАКАРОВА Анна Петровна

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, бары чугас аймахтарыгар диригин кутурҕаммытын тизрдэ-бит.

Чурапчыттан, Кытаанахтан, Дьокуускайтан, Таттааттан, Булүүттэн, Горнайтан Матвеевтар, Даниловтар, Старостиннар, Барашковтар.

Бу дьыл, ахсынньы 4 күнүгэр күндүтүк саныыр, ытык-тыыр тапталлаах дьүөгэбит, кэллиэгэбит, Россия до-руобуйа харыстабылын туйгуна, үрдүк категориялаах сизстэрэ

МАКАРОВА Анна Петровна

65 сааһыгар уһун, ыарахан ыарыыттан күн сириттэн букатыннаахтык күрэммитинэн, диригинник курутууа-быт.

Анна Петровна Чурапчы киин балыһатыгар Дьо-куускайдаагы медучилищени бүтэриэбиттэн, 1982 сылтан 2015 сылга диэри, хирургия отделениетын анестезист сизстэрэнэн, онтон 2015 -2024с. диэри поликлиникаҕа хирургия кабинетыгар сизстэрэнэн үтүө суобастаахтык үлэлээбит. Үлэлээбит сылларын тухары, үтүө сыһыанынан, кыһамнытынан үгүс ыа-рыһах махталын ылбыта. Биһиэхэ, кэллиэгэлэригэр, үлэбэ сыһыанынан, билиитинэн-көрүүтүнэн, кенэ сизрдээх майгытынан үтүө холобур буолара. Эдэр эмчиттэри элбэххэ үөрэтэр-такайар биир бастыг на-стаабынныкыт этэ. Анна Петровна аймахтарыгар, доҕотторугар поликлиника кэлэктибин аатыттан диригин кутурҕаммытын тизрдэбит. Биһиги өйбүтү-гэр-сүрэхпитигэр Петровнабыт, Аанчыкпыт, сырдык мөссүөнэ хаһан да умнуллоо суоҕа.

Улуустаагы поликлиника кэлэктибэ.

Улуус сонуннарын бу сизгэн киирэн көрүг

"САНА ОЛОХ" хаһыат

Кылаабынай эрдэктэр **ГОРЮХОВА Людмила Владимировна**

Түрүөгүчүлөр: СӨ Бырабыыталыстыбата, Саха Өрөспүүбүлүкэтин "Сахабаччыт" Сулууһууһунан автономнай тэрилтэтэ. Таһаараччы: СӨ "Сахабаччыт" ГАУ. Таһаараччы аалырыһа: 677000, Дьокуускай к., Орджоникидзе уул. 31, 124 каб. төл./факс: (411-2) 34-39-17 e-mail: sanaoloh@mail.ru. Российскай Федерация Роскомнадзор СӨ салаататыгар 2020 с. бэс ыйын 3 күнүгэр регистрацияламмыт нүмүрү – ПИ №ТУ/14-00559.

Эрдэктэспит аалдырыһа: 678670, Чурапчы сэл., П.П.Пинигина, 26 а. Төлөпүүннэрбит: эрдэктэр – 41-332, отделлар – 41-265. E-mail: sanaoloh@mail.ru, сайт: sanaoloh.ru, telegram: @sanaoloh

Ааптар суругар эпитет санаа редакция позициялар мэлдьи сеп түбөтөр буолбаах. Суруука ыйылылар чаччылар кырдыктаахтарыгар эпитетини ааптар тус бэйтэ сүтэр.

Индекс: ПИ964. Бэчээкэ сакаас № 47 (11975). Кээмэйэ 2 бл. Ахсаана 1050. Хаһыат сыаната 24 солк. Хаһыат нэһилээбэ биридэ: бээтинсэбэ тахсар.

Хаһыат 05.12.2024 с. бэчээкэ бэрилиннэ, 06.12.2024 с. табыста. Дьокуускай к., Виллойскай переулок, 20 №-дээх дьэтигэр, "Ю.А. Гагарин аатынан Дьокуускайдаагы өрөспүүбүлүкэтээни типография" АУо бэчээттэннэ.

@SANAOLOH